

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
De heer drs. M.J.M. Verhagen
Postbus 20101
2500 EC Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

Datum 16 februari 2012
betreft Europese Commissiemededeling inzake GMES
Kenmerk 150020U

Geachte heer Verhagen,

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben in de vergadering van 7 februari jl. gesproken over de mededeling van de Europese Commissie betreffende het programma voor monitoring van de aarde (GMES) en zijn operationele diensten (vanaf 2014). De leden van de **SP**-fractie hebben daarover een aantal vragen. De leden van de fracties van de **PvdA** en **GroenLinks** sluiten zich bij de vragen aan.

Deze leden begrijpen overigens dat de Commissiemededeling besproken zal worden tijdens de aankomende Raad voor Concurrentievermogen op 20 en 21 februari a.s. Zij verzoeken u nog vóór deze Raad kennis te nemen van onderstaande vragen en opmerkingen. Zij stellen een spoedige beantwoording van de gestelde vragen bijzonder op prijs.

Het GMES is een programma voor aardobservatie waarmee informatie wordt verzameld die van belang is bij Europese besluitvorming over duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatverandering en ontwikkelingswerk. De mededeling van de Commissie is nogal breed opgezet, maar tegelijkertijd in de beperkte omvang nog weinig *gefocust* op specifieke problemen, menen deze leden. Gezien de kritiek op het huidige klimaatonderzoek zou dat volgens hen wel wenselijk zijn. Op een goed moment gingen zelf stemmen op het KNMI af te schaffen, gelet op zijn nogal academische benadering van klimaatonderzoek. Deze leden geven u graag wat suggesties mee over de mededeling en hebben daarover ook een aantal vragen en opmerkingen.

GMES is om ten minste drie redenen van belang voor Nederland. GMES geeft inzicht in de effecten van klimaatveranderingen. Doordat GMES informatie over grotere gebieden (regionaal, continentaal en ook mondiaal) geeft, wordt er op meerdere schaalniveaus inzicht verkregen in de verandering van het klimaat en vooral in neerslagpatronen. Dit is van belang opdat er voorbereidingen kunnen worden getroffen voor problemen die samenhangen met watermanagement, zoals droogtes, maar vooral ook rivieroverstromingen en extreem hoog water langs de kust door stormen en zeespiegelstijging. Ook de recent aangenomen Deltawet richt zich op deze zaken en kan baat hebben bij GMES. Deze leden voorzien dat GMES ook een soortgelijke rol zou kunnen vervullen ten aanzien van klimaateffecten op landbouw en wereldvoedselvoorziening.

Genoemde onderwerpen komen voorts ook aan bod in de Focusbrief Ontwikkelingssamenwerking van de minister van Buitenlandse Zaken d.d. 18 maart 2011 en vallen ook onder de tien internationale toensectoren. Nederland heeft verder een sterke private sector voor dienstverle-

Datum 16 februari 2012
Kenmerk 150020U
blad 2

ning op dit gebied, zoals het Geomatica Business Park in de Noordoostpolder en de bedrijven die lid zijn van de branchevereniging Geo-business Nederland (GBN). Zo omvat GBN circa 100 bedrijven met een omzet van circa € 1,5 miljard per jaar. Daarnaast is er een sterke academische onderzoekinfrastructuur op dit gebied (ITC-UT, TUD, WUR, UU, VU).

Tot slot kan de door GMES geleverde informatie tevens helpen strategisch te investeren voor de opvang van problemen of zelfs rampen op nationaal en internationaal niveau. De mogelijkheid van (bijna) *real time* waarneming en besturing van processen en calamiteiten geeft de mogelijkheid voor de industrie, het bedrijfsleven en de wetenschap om in het kader van een aantal topsectoren nieuwe reactiemechanismes te ontwikkelen en deze expertise internationaal in te zetten.

Het Nederlandse kabinet is tegen het opzetten van een apart fonds voor GMES en daarmee ook tegen een intergouvernementele overeenkomst om deelname van de EU-lidstaten te regelen, zo begrijpen de leden van de fracties van PvdA, SP en GroenLinks uit het BNC-fiche. Zij hebben het volste begrip voor de wens van de regering de Europese uitgaven zoveel mogelijk binnen één Meerjarig Financieel Kader (2014-2020) te houden en steunen dat ook. Deze leden hopen niettemin dat GMES op basis van de bovenstaande overwegingen zich toch in de bijzondere aandacht van de Nederlandse regering mag verheugen. Kan de regering aangeven op welke wijze vorm zou kunnen worden gegeven aan GMES, binnen of buiten het Meerjarig Financieel Kader? Kan financiering van GMES, in de ogen van de regering, bijdragen aan een efficiëntere en effectievere benutting van de (zeer forse) nationale middelen die geoormerkt zijn en worden in het kader van de uitwerking van de Deltawet?

Deze leden merken ook op dat de Nederlandse regering steeds een belangrijke contribuant aan het werk van het VN-Milieuprogramma, UNEP, is geweest. Onder auspiciën van UNEP fungeert het GEMS als onderdeel van de zogenaamde Earthwatch. Daarnaast is er ook verwantschap met het belangrijke werk van de World Meteorological Organization. Deze leden vragen tot slot op welke wijze de Nederlandse regering ertoe probeert bij te dragen dat de activiteiten van deze drie betrokken organisaties (EU, UNEP, WMO) goed op elkaar afgestemd worden en bevordert dat de onderzoeksresultaten van GMES ook ter beschikking staan van deze organisaties, mede met het oog op de belangen van ontwikkelingslanden die hiermee gemoeid zijn.

De leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zien met belangstelling uit naar uw reactie.

Hoogachtend,

Dr. A.H. Flierman
Voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap